

Verslag Kennissessie over Energierechtvaardigheid op 27 februari 2025

Op 27 februari 2025 vond de kennissessie 'Samen opwekken voor iedereen, met iedereen?' online plaats. Het begrip Energierechtvaardigheid is nog vrij nieuw en niet iedereen heeft daar hetzelfde beeld bij. Hoogste tijd dus dat het werd geïntroduceerd in de context van collectieve opwekinstallaties (zoals windmolens en zonneweides).

Het feit dat een grote opwekinstallatie voor minimaal 50% in eigendom is van een lokale energievoorzieningsorganisatie betekent nog niet dat er sprake is van energierechtvaardigheid. Energierechtvaardigheid kent meerdere pijlers. Als we in de energietransitie de vele verschillende doelgroepen ook echt erkennen in hun cultuur, waarden, persoon of in de nadelen die zij ervaren, dan kan er sprake zijn van rechtvaardigheid en kan iedereen echt meedoen in zowel het gezamenlijk opwekken van schone energie als het samen delen in de opbrengsten daarvan.

We hebben enkele voorbeelden van deelname aan opwekprojecten met 'lage instap' besproken waarbij de mensen die hiervan gebruik maken evenveel zeggenschap hebben over het reilen en zeilen van de energievoorzieningsorganisatie en de opwekinstallatie als leden die meer geld hebben ingelegd. Dit helpt om een grotere diversiteit aan doelgroepen aan je te binden als energievoorzieningsorganisatie. Zon en wind zijn van ons allemaal!

En we hebben laten zien dat er meerdere vormen zijn van het rechtvaardig besluiten over de opbrengsten van lokale opwekinstallaties. Het laten vloeien van een deel van de financiële opbrengsten (na aftrek van kosten en reserveringen) in een omgevings-, of gebieds-, wijk- of buurtfonds wordt momenteel op verschillende plekken in het land in praktijk gebracht. Deze fondsen worden echter op verschillende manieren vormgegeven. Ze variëren onder meer in hun doelstellingen, in eventuele bijdrage van overheden, in de besteding van de gelden en in de besluitvorming over voorstellen van besteding. Meestal kunnen regionale/lokale bewoners en organisaties een voorstel insturen voor lokale besteding van de gelden. Op deze manier behoud je als energievoorzieningsorganisatie ook voeling met de bewoners in het gebied, ook als zij niet actief deelnemen in de opwekinstallatie.